

NOVINE

SLOVENSKE KRAJINE

Naročnina na 1/4 leta 5 Din., na posamezni naslov 6-25 Din. V inozemstvo mesečno 6 Din. Od 1. julija doma 6 Din. več, v inozemstvo 12 Din. več. Doma se lahko v blagi plača.

IZHAJAJO VSAKO NEDELO.

Uredništvo i uprava M. SOBOTA, Križova ul. 4.

Cena oglasov: Cela stran 800 Din., mali oglas do 35 reči 10 Din., više vsaka reč 1 Din. Med tekstom so oglasi 15% dražji. — Popust od 5—50%. — Pošt. ček. pol. št. 11.806.

Novi martjanski plebanoš.

Osirotela martjanska fara je dobila novoga pastira v osebi g. Berden Andreja, kaplana pri Sv. Jürji na Goričkom.

Novi gospod plebanoš so rojeni v Bogojini l. 1887. sept. 12. Za duhovnika so posvečeni l. 1914 aprila 5. Kaplansko službo so opravljali v Beltincih, pri Gradi, v Sepetniki, v D. Lendavi i od l. 1923 pri sv. Jürji.

Gospod Berden so si nevenlive zasluge spravili posebno z dvojim delom: 1) z vrejüvanjom Novin i 2) z zidavov cerkve pri sv. Jürji. Za časa poslanstva g. Klekl Jožefa so kak kaplan v D. Lendavi na splošno zadovolstvo vseh vrejüvali naše Novine i to poleg svojega velikanskoga dela na največji fari Slov. krajine. Vse jih je rado melo, i naročniki i osobje v tiskarni, delali so požrtvüvalno, od srca i iskali hasek narodi. Kak dobrega narodnjaka i dobrega družabnoga človeka je visoko poštüvala vsa lendavska intelligenca.

Pri Sv. Jürji so pa g. kaplan Berden ešče vekše delo dovršili. Teško dvojezično faro so sami opravljali za časa dugšega betegüvanja g. Čarič Jožefa plebanoša i poleg toga ogromnoga dela postavili z junaškov delavnostjov i potrplivostjov edno najlepših cerkvi v Slov. krajini v tistem siromaškom goričkom kraji. Cerkvena oblast je bila z delüvanjom g. kaplana Berden vseskoz zadovolna, zato jih je pa imenüvala za naslednika pok. Horvat Jožefi, za plebanoša v Martjancih.

Novoga plebanoša na denešnje nedelo vpelajo g. Slepec Ivan, č. kanonik v novo faro med odkritim velikim veseljom farnikov i njihovih prijatelov, duhovnikov.

Novomi g. plebanoši ob tej priliki želemo plačo dobrega Pastira: *cognosco meas oves et cognoscunt me meae* — naj v lübezni prihajajo k njemi vse njegove ovce i on k vsem njim. Blagosloveno naj bode z nebe njegovo pastirstvo duga srečna leta!

Genlivo slovo predstojnika 3. reda sv. Franciška, P. Elekta Hamlera.

Dober pater Elekt, koga smo vsi z tak dečinskim zavüpanjom i z tak istinski lübeznostjov sprejemali leto za letom, nas zapüščajo. Ostareli so i nemorejo dale voditi tretjega reda, šteroga so vodili prek štirideset let. Gda nam to naznanjajo, nam pišejo, da ne morejo odstopiti, *„ka ne bi svojim najlübšim redovnim bratom toga naznanili. Prekmurci so mi bili vsikdar najdražji i tüdi najzahvalnejši . . . O kak veselo je bilo vsele v lepom Prekmurji! Da sem še le pred oddajov 3. reda meo srečo, da sem blo pri Vas. Prelepo je bilo“*.

Glasi se pa etak njihovo:

Slovo.

Preljubi Tretjeredniki v Slov. krajini! Zapuščam Vas in poslavljam se od Vas. Vodstvo III. reda sv. Franciška se je za okrožje Sv. Trojice v Slov. gor. izročilo v mlade in sveže roke. Vedno mi bo v spominu ostalo, kako srečnega sem se vedno čutil med Vami, in kako globoko smo se razumeli. Vsi ste bili moj ponos in moja krona. Delo med Vami mi je bilo uteha. Zdaj Vas pa izročim Bogu, ki skrbi za vse stvari. V medsebojni molitvi se srečavajmo. Nemogoče mi je, da bi se vsem v. č. gospodom duhovnikom v celem Prekmurju dovolj zahvalil, ki ste mi pri vsaki vizitaciji šli na roke in na čudo prijazno sprejemali kakor samega sv. Franciška. Vsem vse stokrat poplačaj Oča nebes. Iz dna srca pozdravljenil — *P. Elekt Hamler, dozdej voditelj III. reda pri Sv. Trojici v Slov. gor. 25. julija 1932.*

Dobromi predstojniki se vsi trejeredniki Slov. krajine toplo zahvalimo za vse njihove trüde, za vso njihovo lübezen, z šterov so se trüdili za spolnitev naših düš. V plačilo naj njim bo naš düševni napredek, v tolažbo naše molitve, v spomin naša zahvalnost. Bog povrni za vse obilno dobromi P. Elektil!

Tretjeredniki Slov. krajine.

Velki narodni svetek v Bratoncaj.

Velka vnožina lüdstva se je zbrala v nedelo 31. julija v Bratoncaj, ka počasti ednoga od svojih največjih sinov, pokojnoga Štefana Kühara. Ob trej popoldnevi se je zbralo nad 2 jezero lüdi pred bratonskov kapelicov, gde je opravo prečastiti g. dekan Jerič za pokojnoga večernico. Po večernici se je pomikala duga procesija na bratonski cintor, gde je pokojni pokopan. Lepi spomenik, šteri se je napravilo po načrti g. univ. prof. Plečnika, je blagoslovo dekan Jerič. Po blagoslovitvi se dekan Jerič obrno na zbrano lüdstvo i je vnožini v lepom govori opisao življenje pokojnoga i njegovo delo za slovensko lüdstvo. Njegov govor bodejo prinesle Novine v drugoj številki. Nato je naše katoličansko dijaštvo zaspevalo pesem: *O Gospod. Po pesmi se je obrno na zbrano lüdstvo i v imeni uredništva naših listov je držao govor naš narodni voditeo Jožef Klekl, šteri nam je krasno govorniško razložo delo pokojnika pri naših listaj, to je Marijinom listi, kalendari i Novinaj. Zahvalo se je v imeni celoga lüdstva Slovenske krajine pokojnomi. Povdarjajoč: „Ka je bio pokojni eden od tistih naših možov, šteri so v najhüjših časaj širili s pisanov rečjov pri našem lüdstvi narodno zavest. Če ne bi bilo naših velkih možov,*

tüdi slovenska krajina ne bi dožvela svoje-ga vstajenja — oslobojenja. Zato naj ide tüdi velka zahvala pokojnomi Kühari.

Po govori je g. Klekl položo na grob venec v imeni naših listov. Nato je znova naše dijaštvo zaspevalo pod vodstvom akad. Nežimo pesem: *Blagor mu. Nato je položo akad. Brünc na grob pokojnoga venec v imeni katoličanskoga dijaštva „Zavednost“ povdarjajoč, ka tüdi naše dijaštvo bo hodilo po stopinjaj pokojnoga. Med vnožinov smo opazili tüdi gospodo iz Sobote: sodnika dr. Šumenjaka, dr. Farkaša, fiškališa Ködra i g. geometra Pertota. Bole obširno od cele proslave bode mo pisali v drugoj številki, v šteroj prinesemo tüdi sliko spomenika.*

Politični pregled.

Jugoslavija. Naš finančni minister je dosegno v Parizi, ka Francozi edno leto počakajo na odplačilo 630 mil. frankov našega duga.

Volitve v Nemčiji. Vsem tistim, šteri so čakali, da se bo zd j v Nemčiji po volitvaj kaj posebnoga zgodilo, se je njüvo pričaküvanje nej spunilo. Položaj je dnes v Nemčiji po volitvaj bole nejasen, kak je bio pred volitvami. Niti edna stranka je nej odnesla takše zmage, da bi lahko vzela vlado v svoje roke. Največ poslancov je dobila Hitlerova stranka. Od 607 poslancov, štere bo meo nemški državni zbor so dobili: Hitler 230 poslancov, ali 13 i pol miliona glasov; Socijalni demokrati 133 posl. (7 i pol milj. glasov); Komunisti 89 posl. (5 i pol milj. glasov); Centrum (kat. stranka) 76 posl. (4 i pol milj. glasov); Bavarska ljudska stranka (kat. stranka) 23 posl. (1 i pol milj. glasov); Nemška narodna stranka 37 posl. (2 milj. glasov). Po 7, 4, 2 i ednoga poslanca je dobilo ešče šest menših strank. Močno je napredüvala pri tej volitvaj Hitlerova stranka, pa tüdi komunisti. Vse druge, većinom demokratska i socijalistična stranke so pa močno nazadüvale. Vidi se pa, da je tüdi Hitler dosegno zdaj največ, zmage je pa li ne mogao dosegnoti i pri prihodnjih volitvaj bo njegova stranka zagotovo vnogo zgübila. Stalno pa držita svoje mesto med Nemci i od leta do leta lepo naraščata obe nemškivi katoličanskivi stranki, tak da brez tej dvej strank že duga leta nemre obstojati niti edna nemška vlada.

Italija. Mussolini je petim ministrom vzeo čast i mesto teh druge imenüvao, ki do njemi bole šli po voli.

Ženeva. Na seji medparlamentarne zveze, kak pišejo listi (parlamenti vnogih držav so meli sejo zavolo sküpnoga sodelüvanja), gda je govoru talijanski delegat Costamare od toga, da ne trbe mešati notrašnje pravo države z mednarodnim

Svet reši samo lübezen Jezušovih ran! V te namen širite Novine!

pravom, je francoski delegat Renaudel, socialist, skočo gor i etak kričao: „Fašistički delegat se pozavle na pravico. Nega tam pravice, gde nega slobodine, niti kontrole javnoga mišljenja Čast italijanskimi narodi, ali jaz ne sprejemem navuka od predstavnika režima, šteri je vmoro Matteotja“. Talijanski delegati so ogorčeno protestirali i nastao je veliki nemir, šteri se je sledkar poravnao.

Kratki glasi.

Oča prvoga zrakoplova, Santos Dumond Albert, je te dni vmoro v starosti 59 let v Južnoj Ameriki v Rio de Janeiri. Leta 1902. je te bio prvi, ki je s svojim vodljivim zrakoplovom letao okoli Efelovoga tūrma v Parizi i dobo zato bogato darilo. On je iznajšo tūdi prvo letalo na bezinski motor.

Komunisti na Kitajskom grozno divjajo; stojezere lūdi so že spoklali, milijone pa pregnali. Dozdaj so zasedli 7 pokrajin, v šterih žive 170 milijon lūdi.

Na mednarodnih alpskih letalskih tek-maj je prvo mesto dosežno naš letalec Zlatko Sintič.

30 milijon dolarov herbije je zapūsto amerikanec Vendl. Roda se je prijavilo iz vseh delov sveta 60 jezero, pravoga roda je pa samo devet. Pač penz vleče! O da bi Bog tak vlekeo, kak srečen bi bio svet.

Dr. Seipel mrtev.

Dne 2 avgusta ob pol osmoj vōri zajtra je vmoro na Dunaji bivši večkratni zvezni kancler i minister dr. Ignacij Seipel, predsednik austrijske kršćansko socijalne stranke. Pokojnik je bio dober dūhovnik i velki politik, šteri je znao spraviti Austriji med državami izreden ugled i vpoštevanje.

Slovenska krajina.

— Za zaprtoga preč. g. Godina Jožefa, misijonara so poslali 5. julija na

Njeg. Veličanstvo prošnje za pomilostitev i oprostitev preč. g. Klekl Jožef, vp. pleb. v Črensovc h z občinov Dolnja Bistrica. Gos pod misijonar Godina je izpūščen iz beogradskih zaporov i se je vrno nazaj v Groblje. Prosilci so se brzojavno zahvalili Vladari Jugoslavije za njegovo smilenost.

— Sv. Križ pri Ljutomeri. Tū se je mirno v Bogi preselo na drugi svet oča sobočkoga podnačelnika g. dr. Bratina. Naj v miri počiva dober kršćanski mož, gospodi podnačelniki i celoj rodbini pa izrekamo naše iskreno sožalje.

— Novine so narasle v Dokležovji z tremi i v Franciji z štirami naročniki.

Romarje na Sladke gore. Iz naše krajine ide na Sladke gore vsako leto dosta romarov — posebno iz beltinske, črensovske i turniške fare. Letos de v dnevaj od 12. do 14. augusta pa velko romanje. Iz Slovenske krajine de pa gotovo šlo dosta romarov. To leto do meli svojega spovednika i predgara. Spovedao i predgao de naime naš rojak g. Kolenc Franc, ki je zdaj urednik Nedelje i tajnik Katoliške akcije v Maribori. *Romarje iz Dolenskoga naj bodo 11. augusta v Lotmerki zajtra ob 6 pri sv. meši.* Što more, naj ide na to lepo romanje. S pobožnov molitvov si bo sproso od Boga vnogo milosti. Če bo dosta naših romarov, bo predga v našoj reči.

Popravi v knjigici „Števan Kūhar“ na strani: 3. gda (ne: gde), 4. zraseo (ne: zraslo), 6. dugom (ne: drugom), 10. varžencov (ne: varžeučov), 11. po naše (ne: ponaše), pri naslovi pesmi: Kūhari (ne: Kūhar), v verzi 12 znao (ne: znano).

— Podalšanje roka za prijavo obrtnih listov. Ar je g. minister odredo, da se rok prijave obrtnoga lista podalša ešče za 3 mesece t. j. do 9 septembra t. l., skupna obrtna zadruga tem potom poziva vse svoje člane, ki so zaostali, da prijavijo svoje liste za registraciju. Če se prijava v tom časi ne poda, se odvzeme obrtna pravica. Natančna pojasnila se dobijo pri načelstvi zadruga vsakši čas. — Načelstvo.

— Invalidi i vojne dovica, ki so zgūbili podporo zavolo vekše dače, kak se je že pisalo, bi se mogli do 25. julija javiti. Mislimo, da će zdaj včasi pošlejo svoje prošnje notri, ne bode prekesno. Pašćie se!

— Sprejemni izpiti za sobočko gimnazijo so znova dovoljeni na začetki šolskoga leta.

— Nesreča deteta. Ūtroša Antona, občinskoga sluge sinek v Črensovcih, Jožek, je splezo gor na malino. Ali ne je meo dugo veselja na drevi. Poškalo se i tak nesrečno spadno doli, da si je nogo potro i se je tūdi v ramaj poškodūvao.

— Okradnoli so siroto. Pri belom dnevi so okradnoli siromaško dovico Hozjan Ano na Srednjoj Bistrici 28. julija. Hči njej je poslala teško zaslužene penze z Francije domo i to 2400 Din. Mati je shranila penze v omar i odegнала kravo na pašo nazaj v ograd. Med 6. i 7. vūrov popoldnevi je nekši tovaj, ki je mogo poznati prilike, vdro skoz okno v hišo i njej vse odneso. Pometao je tūdi vse v omari, kde je druga hči mela penze shranjene ki jih je od moža dobila z tūjine; ali tū ne je meo tovaj sreče. Penz je bio v žepi janke a te ne je gledao. Je jako zamotana reč i v celoj občini je nastalo veliko zburkanje zavolo toga po dnevi včinjenoga vloma.

— Solnata vreča v dobrom stani je ponūdo neki član Agrarne zadruga za 2 D.n 50 par. Če bi je što potrebūvao, naj se zglati pri zadrugi.

— Nova meša na Benici. Na koloniji Benica pri D. Lendavi slūži novo sveto mešo pregnanl iz svojega rojstnoga kraja i pri nas naseljeni Podgornik Jožef, novomešnik. Pred novov mešov so se zvršile tridnevne dūhovne vaje v šoli.

— Knjižica z naslovom Kūhar Števan, štera popiše našega vrednoga rojaka življenjepis, se dobi pri širitelaj Novin za eden dinar. Lepša izdaja je stala 1.50 par a te nega več. Penz, ka pride od te knjižice, se obrne na odplačilo duga pri nagrobnom spomeniki pok. Kūhara Števana, ki ešče ne poravnao.

Joško Maučec:

Zgodovina Slovenske krajine.

Sveti Ciril. Najmlajši med sedmerov Leonovov decov je bio Konstantin, s poznejšim samostanskim imenom Ciril. Narodo se je ob konci leta 826. ali pa v začetki 827. Mati njemi je najela dojiljo. Liki dete je ne štelo iti na tūje prsi, nego samo k materi.

Konstantin (Ciril) je bio dečák bistre glave. Včio se je tak dobro, ka je bio prvi v šoli. Vsi so ga občūdovali. Rad se je igro v solunskoj okolici. Ednok je šo s svojimi tovariši na pole pa vzeo s sebov svojega ptiča jastreba. Gda ga je izpūsto, je Bog poslao močen veter, šteri je zgrabio ptiča ino ga odneso. Dečko je bio zavolo izgūbe ptiča tak žalosten, ka je dva dni ne vzeo nikše jedi. Gda je nato pri sebi premišlavo ničemurnost toga življenja, je spokorjeno pravo: Ali je takše to življenje, ka na mesto radosti skrb pa žalost prebiva? Od toga dneva stopim na drugo bolšo pot, pa svojih dni ne bodem zapravo v vrteli toga življenja.

I poprijao se je včenja, zapro se je v svojo hišo ino se je na pamet včio spis sv. Gregora Bogoslovca Nacianca. Ino znamenje svetoga križa je napravo na steno pa napisao molitev v čast sv. Gregori, štera se etak glasi: „O sv. Gregor, človek po teli, a angeo po dūši! Ti si angeo v

človečem teli. Tvoja vūsta kak Seraf slavijo Boga ino z navukom prave vere razsvetlavajo svet. K tebi prihajam z verov ino lūbeznijov, sprejmi me ino bodi mi vūčiteo pa presvetiteo“. To nam pripovedava staroslovenski življenjepis (legenda)

Gda je bio Ciril star 14 let, njemi je vmoro skrbni oča Leon. Pri smrtnoj posteli vmirajočega moža je jokala Cirilova mati pa vzdihavala: „Najbole me skrbi te sin, kak ga bodem vzgojila.“ Mož jo je pa tolažo: „Veri mi, draga žena, vūpanje mam v Boga, ka ti bo dao takšega očo ino vzgojitelja, šteri vlada vse kršćenike.“

Tak ga je mati nato poslala v višije šole v Carigrad. Mesto Carigrad je po legi najlepše mesto na sveti. Prvi kršćanski rimski casar Konstantin Velki je preneseo prestol rimskoga casarstva v stari Bizanc, šteri se je odzdaj po njem zvao Konstantinovo mesto (Konstantinopolis). Slovani pa so ga kak casarsko mesto že v 9. stoletji zvali Casarji grad, kesnej Carigrad.

Gda se je 17. januara l. 395, rimsko casarstvo razcepilo v zapadno pa vzhodno casarstvo, je Carigrad postao glavno mesto vzhodnoga rimskoga casarstva, štero se je kesnej imenūvalo grčko ali bizantinsko casarstvo. Grčki casarje so na vsakši način delali, ka bi Carigrad po bogastvi pa lepoti mogo tekmūvati z Rimom. Mogočni casar Justinian I. (517—565.) je dao zoz-

dati tū tak čūdovito pa krasno cerkev Svete Modrosti (Hagia Sofia), ka jo je celi svet občūdūvao.

Carigrad je bio najlepše ino najboga-tejše mesto tedašnjega sveta, središće vzhodnoga casarstva ino vzhodne cerkve, središće trgovine pa bogastva, ognjišće kulture, znanosti pa umetnosti, a tūdi važno središće vzhodne pobožnosti ino vzhodnoga samostanskoga življenja.

Po smrti casara Tecfila je leta 842. prevzela vladu pobožna casarica Teodora, vladala je mesto svojega mladoga sina Michaela III. (rojen 839.) Njena desna roka je bio kancelar Teoktist, zagovornik našega Cirila. V Carigradi je Ciril stanūvao pri tom svojem pokroviteli. Včio se je v dvornoj visikoj šoli v casarskom dvorci. Na toj šoli so predavali najvejši vūčenjaki onoga časa. Tak se je Ciril najbolje izobrazo v bogoslovji pa modroslovji.

Casarica Teodora je skūpno s svojim svetūvalcom Teoktistom štela meti tak modroga pa poštenoga mladencu v državnoj slūžbi, liki Ciril je to čast odbio z rečmi: „Visika je ta slūžba za takše, šteri hrepenje po njej, meni pa je nikaj ne vekšega, kak včenje.“

Okoli l. 847. je Ciril dovršo včenje na visikoj šoli ino tak so ga posvetili za dūhovnika, nato je postano profesor modroslovja na visikoj šoli v Carigradi. (Dale.)

— **Vlagatelje mejte srce!** Na vse kraje se tožijo posojilnice i banke, ka takši zdigavlejo peneze, šteri je ne potrebüjejo. Nikši hüdobni lüdje so raznesli, ka dug spadne, pa ka penez spadne i vsefele druge norije. Zato pa posili jemlejo vö peneze z posojilnic, ki je ne potrebüjejo i nepremislijo, ka stem svojemi bližnjemi, ki je käsi dužen, jako škodijo. Te siromak nemre odati tak nikaj, ne kak tisti, ki ma peneze, pa poleg toga ešče dug ma. Rad bi plačao pa nemre. Posojilnice ne bi ga rade tožile, ar so stroški veliki i ar vidjo, ka je ne mogoče plačati. Če ga pa one čakajo iz lübezni v njegovej nevoli, *mora jo tñdi pametni vlagatelje to previditi* i ne škoditi svojemi bližnjemi. Mejno malo več lübezni, ne vemo, ka nas ešče čaka, ki dnes mamó. Bog ma dugi bič.

— **Vsem županstvom!** Ar prihajajo pritožbe, da se prepoved točenja šmarnice šče vedno ne upošteva, naročam ponovno, da opozorite takoj vse krčmare i sploh vse točilce alkoholnih pijač, kak tñdi vinogradnike, da je po § 12. zakona o vini, razglašenoga v Uradnom listi od 8. II. 1930. št. 126/21 od 1. I. 1932 prepovedano točiti i sploh davati v promet vino od samorodnih trsov (hibridov) n. pr. šmarnico, izabelo, otelo itd. Točiti se ne sme tñdi z označbov, da je to vino od necepljenih trsov. Od zdaj naprej se sme odavati samo pristno vino od cepljenih trsov. Što odava ali toči šmarnico, se mora kaznovati po § 26 zakona o vini z zaporom od 7-30 dni i v penezaj od 100-10.000 Din poleg te kazni pa se njemi zapleni i vniči zaloga vina od necepljenih trsov. Posestnike, ki majo nasajeno šmarnico, poučite tñdi, da davek na šmarnico ne ukinjen i da se mora plačati. Če bi ga šče šteri posestnik za leto 1931. ne plačao, naj napravi to kem prvle, da se izogne morebitnomi kazenskomu postopanju. Govorice se razširjajo, da davka na šmarnico ne trbe plačati. Takši

guči so ne istinski, kak je na to že opozorila z razglasom banska uprava. — **Sreskega načelnika zastopa sreski podnačelnik: Dr. Bratina s. r.**

— **Vtopo se je** aug. 1. v D. Bistrici pri kopanju v Muri Tivadar Rumi, 25 let star dečko. V tekočoj vodi je plavao i je onemogeo. Štirimeterska globočina ga je požrla.

— **Düšna vest ga je spekla.** Više smo javili, da je odnešeno 2400 Din siroti Hožjan Ani v Sr. Bistrici. Gda se je nesreča raznesla po okolici i javno govorilo, što bi mogo krivec biti, se je zgodilo, ka je tovaj 1500 Din prineso nazaj i nalekeo na hleve. — **Vüpamo se, da povrne i ostalo.**

Bogojina. Naša vrla gospodična *Rezika Bertonec*, učiteljica nas zapüsti i odide na novo mesto v Turnišče. S svojim nevrüdlivim delom pa požrtvovalnostjov si je pridobila splošno prilüblenost med lüdstvom. Deci je bila kak starejša sestra, zato so jo radi meli i je pri njih dosegla vse ka je štela. Posebno zahválnost njoj pa mámo skazüvati mi, ki mamó svojece v Franciji i se njoj na tom mestu zahvalüjemo za njene trüde, da nam je tolmačila i pisala francoska pisma. Na novom mestu njoj pa vsi želemo, da se dobro počüti!

— **G. Lendava.** Ne odgovarja resnici, da je v Gornji Lendavi občinski tajnik županov sin, ki dobiva plačo za to, da pomaga svojemi oči kot župani. Župansko delo opravlja župan sam in mu pri istem le tu pa tam pomaga njegov sin vendar brezplačno. Občinski tajnik je g. Bokan Josip, ki pa je bio tajnik že tñdi pod prejšnjim županom. — **Majc Jurij, župan.**

Konfiscirani penez naših Amerikancov. *Vsem županstvom!* Izseljenski komisarijat v Zagrebi objavlja vážno vest, ki se tiče denarnih vlog izseljencov iz bivše avstro-ogrske monarhije. Vloge so ameriška oblastva v dobi svetovne bojne zaplenila kak imovino neprijateljskih državljanov, zdaj nameravajo vrniti del zaplenjenih

vlog, ki pripada jugoslovanskim državljanom. Penez je bio pred bojnov naloženi pri Transatlantic Trust Company v New Yorku za račun budimpeštanske pošne hranilnice v sküpnom zneski 2.006.217 dolarov. Naše zübešnje ministerstvo vodi v toj zadevi pogajanja z ameriškim oblastvino bo objavilo točne podatke o višini terjatev naših lüdi i zahtevalo, da se jim vrnejo njihove vloge. Ameriška oblastva tomi ne nasprotüjejo, pač pa zahtevajo, da se jim predložijo originalni dokumenti o vplačili vlog. Izseljenski komisarijat v Zagrebi poziva vse naše izseljence, bivše državljane Avstro-Ogrske, ki so pred bojnov naložili svoj penez pri omenjenoj kompaniji za račun budimpeštanske pošne hranilnice, naj se javijo izseljeniškomu komisarijatu v Zagrebi, Kamenita ulica 15, ino priložijo originalna potrdila od vplačila penez. Na to opozorite prizadete osebe i njihove svojcel **Sreskega načelnika zastopa sreski podnačelnik: Dr. Bratina s. r.**

— **Tkalski tečaj v Črensovcih** se začne te dni. Ki se zanimajo za tečaj, šteri navči tkalce na lepo delo (salveti, tepihi, zagrinjala, robci itd.) naj zvedavlejo v Našem Domu v Črensovcih za stalen den. Dom je obveščen, ka oblast te dni pošle vučitelja i stalen den določi.

Dva dijaka ali dijakinji se sprejmeta na hrano. Plača po dogovori. Stanovanje poleg gimnazije. Naslov se poizve v Prekmurski tiskarni v M. Soboti.

Izjava.

Podpisana izjavljam na izjavo svoje-ga moža v Novinah z dne 31. 7. t. l. sledeče: Nisem in tudi ne delam nobenih dolgov, katere bi moral za mene plačevati moj mož, nasprotno pa tudi ne priznam nobenih dolgov, ki bi jih napravil moj mož, Erjavec Antonin dimnikarski mojster iz Beltinec.

Beltinci, dne 30. 7. 1932.

ERJAVEC MARIJA.

Anton Martin Slomšek.

Slovenski püšpek.

Gorečega dühovnika Slomška so po njegovih predgaj i spisaj dobro poznali po vsoj püšpekiji, zato so ga vsi z veseljom sprijali za svojega novoga püšpeka. Slomšek se je napoto v Solnograd (Salzburg) gde je stara püšpekija, iz štere so že pred jezero leti širili krščanstvo med Slovenci. Tü je nadpüšpek posveto Slomška za püšpeka. Zdaj je vzeo k svojemi krstnomi imeni ešče ime Martin po tistom svetniku, ki je bio doma v denešnjem Somboteli i po šterom se zove naše Martinišče v Soboti. Slomšek se je povrno v glavno mesto lavantinske püšpekije — v Šent Andraž, mali kraj na Koroškem. Napisao je latinsko pastirsko pismo svojim dühovnikom, vernikom pa tak lepo slovensko, kakšega so ešče ne čüli. Razložo njim je, ka vse žele od njih kak najvišiši pastir düš. Kak vsigdar prle, je bilo tñdi to Slomškovo pismo z lübeznijov sprejeto. Tak kak Slomšek je ne znao nišče lepo, prisrčno pisati.

Novi püšpek se je poprijao z vsemi močmi, z apoštolskov vrelostjov dela za hasek svoje püšpekije. Prvo, ka je želo napraviti, je bila preselitev püšpekijškoga mesta iz Št. Andraža v Maribor. *Lavantinska püšpekija* je bila nastavljena leta 1228. i je obsegala v začetki komaj tri fare. V tistom časi je bio Št. Andraž ravno središče male püšpekije. Gda se je pa püšpekija

razširila po Koroškem i Štajerskom, te je pa Št. Andraž ostao na robu, zato je ne bio več pripraven za püšpekovo prebivališče. Mnogi püšpeki pred Slomšekom so se trütili, da bi prestavili svoj sedež bole v sredino, ali zaman. On pa se je poprijao dela posebno zato, ar je l. 1786. pripadnolo 200 jezero Slovincov v Slovenskih goricaj, Halozaj, v bližini Maribora i Celja pod gračko püšpekijo. Tü so püšpeki ne znali slovenski, dühovniki so tñdi ne vsi znali zadosta slovenskoga jezika, tak da je to stanje ne bilo nikak dobro za slovensko lüdstvo. Slomšek je močno čüto, da je materin jezik človeki sveti i da se more narod vzgajati v njem. Zato se je trüdo, naj bi se tej kráji pridružili njegovej püšpekiji — to je po dugom časi tñdi dosegno pa leta 1859. osnovao svoje bivališče v *Maribori*. To delo je bilo velkoga pomena tak za versko življenje, kak za narodno slovensko, ar bi se ovak dosta Slovincov ponemčilo, če bi ostali pod gračkov püšpekijov.

Drüga velka skrb je bilo *bogoslovje*. Lavantinska püšpekija je najmre ne mela lastivnoga bogoslovja, liki so se njoj odgajali dühovniki v bližanjem Celovci, gde je bilo središče celovške püšpekije. Slomšek je želo sam tñdi meti reč pri vzgoji svojih dühovnikov, zato se je trüdo, da bi osnovao domače bogoslovje. Posrečilo se njemi je, da je dobo v Št. Andraž bogoslovce zadnjega letnika, v Maribori pa je osnovao popuno bogoslovje.

Postavo je tñdi dijaško semenišče za vzgojo bodočih dühovnikov. — Slomšek je sam tñdi nadale opravlaov vse dühovniške posle. Rad je predgao i spovedavao po vsoj püšpekiji. Čas, v šterom je Slomšek začno vladati, je bio posebno nemiren. V leti 1848. se je zburkala vsa Europa, vse je želelo telovno-gospodarsko slobodo, da ne bi velikaši — bogatini duže z bičom gonili lüdstva na svoje njive; vsi mali narodje so želeli düševno slobodo — med njimi tñdi slovenski narod — ar so njim vékši narodje — Nemci, Vogri ne dali pravice, da bi rabili svoj materni jezik, liki so njim vsiljavali svojega. Poleg toga se je začnolo odvracanje lüdstva od pokoršćine dühovnikom, tak da je bila vzgoja posebno težavna, podivjanost vsigdar vékša. Slomšek je nastavo več družtev, ki bi naj vtrdila poštenos med narodom. Posebno pomembna pa je ešče dnes njegova *„Bratovščina svetoga Cirila in Metoda.“* Ta je razširjena tñdi med Hrvati, Čehi, Slovaki itd. Njeni namen je: spoznavanje izhodnih Slovanov, ki so odcepleni od katoličanstva (pravoslavni Rusi, Bolgari, Srbi, Belorusi) i skrbeti z molitvijov za njihovo zjedinenje s katoličanskov cerkvijov. To gibanje je močno razširjeno med katoličanskimi slovanskimi narodi (Čehi, Poljaki, Slovaki, Hrvati, Slovenci, Belorusi), posebno ga priporočajo sv. Oča — vse to nam kaže, kak daleč naprej je vido Slomšek potreboče i pot Cerkve v naših dnevaj. (Dale.)

Dnevne novice.

Zlata i srebrna meša v Ljubljani. Knezoškof, dr. Rožman Gregor so obslužavali 25 letnico, Andrej Kalan, proš pa 50 letnico svojega mešništva. Pri proslavi je navzoči bio tudi dr. Anton Korošec, bivši min. predsednik.

Dr. Gorgulov, morilec francoskoga min. predsednika Doumuera, je obsodjen na smrt. Smrtna obsodba se mora izvršiti v 14 dnevaj. Gorgulov prosi, da bi se obsodba odložila za eden mesec, v šterom časi njemi bo žena porodila i rad bi prle še vido svoje dete.

Nemška ladja „Niobe“ se je potopila. Ž njov se je potopilo 69 kadetov to je študentov, ki se včijo za mornarske oficire i oficirov.

Ponarejene 100 i 1000 Din. bankovce so razširjali na Kranjskom. Krivci so prijeli.

14 komunistov, ki so šteli napraviti revolucijo na Vogrskom, so zaprli. Dva, Szalay-ja i Fürsta, so že osmrtili.

Tiskarski štrajk se je začel pred ednim tjeđnom v Zagrebi. Listi ne bodo izhajali dugši čas.

Glas z Velehrada. Velehrad je mesto na Češkom, v krajini Moravskoj, gde je pokopani sv. Metod, ki je širio pred 100 leti med Slovani krščanstvo. V tom leti je pred tjeđni bilo deveto zborovanje *katoličanskih i pravoslavni*h bogoslovnih vučenjakov. S kakšim namenom? Gučali so od tistih pitanj i navukov, šteri ločijo katoličansko cerkev od izhodnih cerkvi (ruske, bolgarske, srbske). Pogučavali so si, kak bi se mogli med sebov bole spoznavati, razmiti pa tak pripravlati pot *zjedinenji* izhodne cerkve s katoličanskov. To delo posebno podpirajo sv. oča Pius XI. V Rimi vzdržavlejo posebno visiko šolo za to delo. Posebno nas *slovanske narode* pozivlejo, naj ne pozabimo, ka smo mi posebno dužni skrbeti za sporazmenje i zblizanje s svojimi slovanskimi brati. V te namen je potrebna molitev, lubezen do drugovercov, spoznavanje njihovoga mišljenja i čutenja. Jedino na takši način se lejko Slovani krščanske vere zblizamo! Posebno dnes vidimo, kak moremo biti *zdrženi* vsi, ki verjemo v Boga i častimo Devico Marijo — ar je ravno v slovanskoj Rusiji nastano velikanski ogen *brezverstva*, ki grozi vsemi sveti! Delo za zjedinenje povnožavle v nas istinsko vernost — zato se zbudimo!

Kelko je katoličanov v Jugoslaviji?

Štatistika o številu katoličanov je sestavljeno na osnovi podatkov, kak so jih poslali ordinarijati vseh 20 pušpekij v Jugoslaviji. Tej podatki označujejo ka ma

Pušpekija	Katoličanov	Duhovnikov	Far	Bogoslovcov	Celencov maloga semenišča
Zagrebska	1.661.668	628	357	100	415
Beogradska	66 000	23	10	4	—
Vrhbosanska	273 000	175	100	10	51
Barska	28 000	17	17	4	5
Banja luška	115 844	92	48	3	15
Dubrovniška	68 000	119	57	2	45
Džakovska	407 544	217	121	20	—
Hvarska	64 929	78	45	2	13
Kotorska	26 235	29	21	2	4
Krčka	30 000	67	28	11	33
Križevska	60 000	59	44	10	45
Ljubljanska	516.132	720	272	70	350
Mariborska	612 566	550	259	57	101
Mostarska	154 456	136	60	10	12
Prizrenska	30.000	20	17	5	27
Senjska	325 000	158	111	21	161
Špiška	235 227	276	145	61	16
Šibeniška	250 000	216	160	30	120
Subotička	482.943	154	93	72	—

Apoštolska administracija v Vel. Bečkereki ma: 200 000 katoličanov, 76 duhovnikov, 63 far i 21 bogoslovcov.

V Jugoslaviji je teda 5,607.212 katoličanov, 3810 duhovnikov, 1922 far i 454 bogoslovcov. Približno teliko je tudi pravoslavni vernikov, to je nad 11 milijonov obojih; okroglo poldrugi milijon stvorijo pa druge menjše vere izpovedi kak: muslimani, židovi, starokatoliki, luterani, kalvini itd. Prebivalstvo Jugoslavije šte okroglo 13 milijonov, 700 jezero.

Dijaško polje.

Abiturijentski sestanek.

V četrtek, 28. julija, je priredila „Zavednost“ za abiturijente razgovor o poklicih. Radi slabega vremena, ki je zadržalo bolj oddaljene tovariše, je prišlo samo okoli 20 abiturijentov in akademikov. Razgovarjali smo se o odločitvi za poklice. Tov. Nežima je podal splošne smernice pri izbiri akademskih poklicev. Tov. Biunec je povdaril, da moramo ločiti pri izbiri le 2 poklica: svetnega in duhovskega. Vsako siljenje v kak poklic je škodljivo. To naj velja posebno za starše, ki silijo svoje sinove v poklice za katere niso. Nato je še tov. Zelko povedal smernice, ki naj vodijo abiturijente pri izbiri duhovskega poklica.

NEDELA po risalaj dvanajsta.

Vu onom vremeni pravo je Jezuš vučenikom svojim: Blézene oči, štere vidijo, ka vi vidite. Ar velim vam; ka so vnogi prorocke i kralovje želeli viditi, štera vi vidite i ne so vidili, i čuti, štera vi čujete i ne so čili. I ovo niki v právdi vučeni je gori stano skušavajoči njega i govoreči: Vučíteo, ka činéči bom méo žitek vekivečni? On je pa pravo njemi: vu právdi ka je pisano? kakda čtéš? i on odgovoreči je pravo: Lubi Gospodna Boga tvojeja z celoga srca tvojeja i z cele duše tvoje i z cele moči tvoje i z cele pámeti tvoje; i bližnjega tvojeja, kak samoga sebé. I veli njemi: prav si odgovoro; to včini i živo bodeš. On je pa šteo spravičati sebé i pravo je Jezuš; a li što je moj bližnji? Odgovoreči pa Jezuš pravo je: Niki črovik je doll šo oo Jeruzálema vu Jeriko i spadno je med razbojniko, ki so ga i slekli i ranjenoga na pol živoga ostavivši, odšli so. Prigodilo se je pa, ka je niki duhovnik doll šo po onoj poti, i vidévši njega, mimo je šo. Prispodobnim tálom i levita, gda je bio poleg mesta, ino ga je vido, mimo je odišo. Niki samaritánuš pa po poti idoči, prišao je do njega i vidévši ga, geno se je na smilenost. I pristopivši zavézao je rane njegove i vlejaio je v njé olii vino; i položivši njega na svoje živinče, pelao ga je vu oštarijo i skrb je ša njega noso. I na drugi dén je vó vzeo dva soda i dao je oštarijši i pravo je: skrb mej na njega i kajkoli više toga petrošiš, jas, gda se povrném, nazáj ti dam. Šteri med etimi tremi se vidi tebi ka je bližnji blo onoga, ki je spadno med razbojniko? on je pa pravo: ki je miloščo žnjim včino. I veli njemi Jezuš: idi i ti včini z prispodobnim tálom. — (Luk. X.)

Pokora (Paolo Segneri).

I ka je bilo ešče strašnejše, liki so med njimi takši, ki so javkajoč v globokom zdihavanji v joče vdarili i kričali: Joj, joj! i če jih je što proso, da bi njim razjasnili, ka je, so ešče dodali: Joj onoj duši, štera je ne skrbela, da bi bio njen stališ popolen i nevtopeni! Joj siromakom, Joj! ar to je vóra, kda bodo vidili, ka njim je tam pripravleno!

Znam dragi moji poslušavci, da se vam vidi to pripovedavanje samo fabula, — če što tak šče, je lahko to tak. Liki ne motite se; to je preistinsko. Vse to pripovedavle človek, ki je to vido na lastne oči, ki je čuo na lastne vüha, najmre sv. Ivan Klimak, slavni opat na gori Sinaj. On pri-

povidavle to v istom časi, kda se je godilo; teda v časi, kda bi ga vsakši kak velkoga slepara označo. če bi iz lastne domišljije samo malo spačo ali dodao ali bi si vse izmislo — te reči.

AGRARNE ZADEVE

Pravilnik za izvršavanje agrarnoga zakona. Člen 51. Veleposestnik sme samo te dobiti od gorostale neplodne zemle, če se zaveže da v 15 letaj napravi ribnjeke iz nje.

Vapno dobijo naše kotrige i to to najf nejšo za štrihanje pri zadrugi. Zadruga je da falej, kak je v prometi, ar ne išče dobičkov, more pa znati, keliko bi ga gde potrebüvali. Javite se v Soboti i v Črensovcih za vapno.

Pošta.

Interesenti Vančaves. Na vaše pismo je naš odgovor sledeči: Vse žele napišite na arkuš papira i naj ga interesenti podpišejo, ki majo kakše pritožbe. To potem izročite v Soboti pri poslovalnici Agr. zadruge, Križova 4. **K. J. V. Delenci.** Din. 100 z zahvalnostjov sprejeli. Prosimo odgovor, keliko Ogračekov naj pošilamo. **B. Bibel, Porten-Bessin.** Za letos se doplača ešče 12 Din.

VINO

Ijutomersko (Globoko) in iz Vaneče (Slovenska Krajina) — letniki 1921 cca 25 hl, 1928 in 1929 cca 140 hl, 1931 cca 170 hl (Rizling, Sylvaner, Traminer, Furmint, i. t. d.) —

prvovrstno, krasno in predobro, dobijo gostilničarje i vsi drugi po jako niskoj ceni, pod predobrimi pogoji i tudi v maloj količini pri **dr. ŠKRILEC MIHAELI** v MURSKI SOBOTI. 1

R odaji je 7 plügov zemle, log. travnik i hiša v DOLNJIH PETANJCIH. Več se poizve pri gospe Gabor Janošovoj v Petanjcih. 1

PRODAM:

1. na Vaneči prelepo vinogradniško posestvo z hišo, cca 16 malih oralov, iz tega cca 5 oralov vinograda ostalo je vrt, sadovnjak, travnik;

2. v Nemčovcih prvovrstne travnike, cca 7 malih oralov;

3. v Murški Soboti njivo na Plesaj, njive in travnike v Müzgaj in lepe hiše;

4. v Ljutomeru na Globukem v Presiki 3 prekrasnih vinogradniških posestev, skupno ali posebno po izbiri, cca 35 malih oralov z 3 hišami, iz tega cca 18 oralov prvovrstni vinogradi, v ostalem vrti, sadovnjaki, travniki in gozdovi,

pod predobrimi pogoji, z letošnjimi pridečki ali brez istih. Prevzame se lahko vse, tudi včasih, takoj. Več se zve pri g. advokatu

Dr. ŠÖMEN LUDOVIKU v MURSKI SOBOTI. 2